

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Leto XXIX. - Štev. 11

T R S T - 30. decembra 1977

150 lir

*Srečno
novo leto*

Zadnja vest

Atentat na stanovanje sekretarja federacije KPI v Trstu

V četrtek, okrog polnnetje ure ponoči so "neznani" prevratneži izvršili atentat v hiši, kjer stanuje sekretar tržaške federacije KPI tovariš Giorgio Rossetti. S silo so odprli vrata hodnika, položili posodo iz plastike, v kateri je bilo okrog 10 litrov bencina in napeljali zažigalno vrstico do vhoda v stanovanje sekretarja federacije KPI. Na srečo ni prišlo do eksplozije in požara, ki bi prav gotovo povzročil težke posledice.

O zadevi ne moremo obsežneje poročati, kajti list je bil že pripravljen za tisk.

Ta atentat, ki je sledil onemu proti stanovanju tov. Cuffaro in številnim podobnim atentatom v raznih krajih države, se uvršča v načrt zločinskih dejanj in fašističnih provokacij, s katerimi skušajo temne sile še bolj zaostriti politično ozračje in zaustaviti prenovitveni razvoj v državi.

V sporočilu za tisk, ki ga je v četrtek (29. t. m.) objavilo tajništvo tržaške federacije KPI, je izražena solidarnost s tovarišem Rossettijem in njegovo družino, podčrtana obveza po nadaljnji krepitvi protifašistične enotnosti v prepričanju, da peščica obupancev ne bo ustavila napredovanja delavskega razreda in ne oslabila demokratične zavesti ljudskih sil ali prestrašila komuniste.

V omenjenem sporočilu je dalje podčrtano, da tajništvo poziva vse demokratične sile, naj okrepijo akcije v obrambo demokracije ter izločijo reakcionarne in fašistične skrajneže, naj na vseh ravneh okrepijo antifašistično enotnost.

Kot prvi odgovorna podlo dejanje atentatorje je bilo sklicano protestno zborovanje v Ljudskem domu v Trstu, na katerem so govorili tov. Vidali, Cuffaro in Jelka Gerbec.

Deželni proračun in srednjeročni načrt

KORAK NAZAJ

Deželni svet Furlanije = Julijske krajine je = po razmeroma zelo kratki razpravi = na predvečer božičnih praznikov glasoval o proračunu za leto 1978 in o srednjeročnem načrtu za naložbe v deželi. Za proračun, ki ga je izdelal deželni odbor (vlada) so glasovali krščanski demokrati, socialdemokrati in republikanci, komunisti, socialisti in predstavniki Furlanskega gibanja (in tudi misovci, seveda z drugačno utemeljitvijo!) pa so glasovali proti. Vzdržali so se liberalci in svetovalec Slovenske skupnosti.

Krščanska demokracija je ostala pri svojih stališčih in ni hotela sprejeti predlogov, sprememb ali popravkov, ki so jih zahtevali komunisti, socialisti in nekateri drugi. In pri tem so jo nekritično podprli socialdemokrati in republikanci. Komunisti so med razpravo zelo odločno poudarili, da se deželni odbor (vlada) s svojo politiko čedalje bolj oddaljuje od vsakodnevnih stvarnosti in političnega položaja v državi. Zahtevali so, da je treba menjati politiko, da se je treba resnično

(Nadaljevanje na 8. strani)

Protestni shod v gledališču Verd v Trstu. Sklical ga je enotni protifašistični odbor. (Zapis objavljamo na 2. strani)

S protestnega shoda v gledališču Verdi v Trstu

Okrepiti demokratično enotnost zavrtni nasilje skrajnežev!

Demokratični Trst je ponovno potrdil svojo neomajno privrženost idealom svobode, demokracije in napredka ter obsodil početja skrajnežev, ki skušajo z atakami in podobnimi zločinskimi dejanji potisniti mesto in vso državo v še težji položaj, kakršen je današnji. To je potrdil na mogočnem protestnem shodu, ki je bil v ponedeljek 12. t.m. v gledališču Verdi, to je ravno na obletnico pokola na trgu Fontana v Milanu.

Protestni shod je bil sklican na pobudo enotnega antifašističnega odbora, v katerem so zastopane vse demokratične sile tržaškega mesta, na njen pa so govorili: tržaški župan Marcello Spaccini, predsednik deželnega sveta Furlanije-Julijske krajine Arnaldo Pittoni, dr. Drago Štoka, član deželnega sveta Furlanije-Julijske krajine, milanski krščanskodemokratski poslanec Luigi Granella in senator Arrigo Boldrini, predsednik vsedržavne zveze partizanov Italije — ANPI. Protestnega shoda so se udeležili tudi župani okoliških občin, predsednik tržaške pokrajine, drugi člani krajevnih ustanov in seveda številna množica.

Župan Spaccini je dejal, da so vrednote, ki so bile dosežene z republiško ustavo, dosežene s težkim bojem in ker v te vrednote verujemo, se moramo upreti tistim, ki izvajajo nasilje in zavrtni tiste, ki stoje za nasilneži tudi v Trstu samem.

Predsednik deželnega sveta Pittoni je del svojega govora namenil mladini. Med drugim je poudaril: — Mladim moramo pojasniti, da z nasiljem ne bomo premostili težke krize, ki tare državo, da sta za to potrebni zavzetost in trdna obveza za gradnjo na novih in pravičnejših temeljih ter da je treba odpraviti diskriminacije in nedoslednosti, ki še bremenijo državo.

Deželni svetovalec dr. Drago Štoka, ki je govoril v slovenščini, je dal poseben poudarek vprašanju, ki tarejo Slovence. Med drugim je dejal: — O žrtvah in prispevku slovenske narodnosti skupnosti odporništvu priča nad štirideset spomenikov padlim v naši deželi, priča na stotine imen, ki so vklesana na spominskih obeležjih. Padli nam kličejo: "Branite demokracijo!" Zatem pa je dr. Štoka poudaril, da Slovenci hočemo biti subjekt svojih pravic in skupaj z demokratičnimi italijanskimi silami tvorec boljših časov, ko ne bo nasilja in ko bo več pravičnosti.

Poslanec Granelli je dejal, da mora demokratična država do kraja izpolniti svojo dolžnost, sodstvo pa naj zaključí procese, ki se vlečejo v nedogled. Dejal je tudi, da je možno napredovati s potrpežljivostjo in pogumom.

Senator Boldrini je govoril o demokratični enotnosti, ki je nujno potrebna tudi v današnji dobi, ter opozoril na zgodovinsko dejstvo, da se je fašizem (v preteklosti) povzpел na površje, ker je bilo

Govori senator Arrigo Boldrini

demokratično gibanje razdvojeno in da treba to dejstvo tudi danes imeti stalno pred očmi. Dotaknil se je tudi procesov, ki so sedaj v teku in jim še ni videti konca. Poudaril je, da je treba obsoditi vse, ki so bili zapleteni v tragične dogodke na milanskem trgu Fontana. V zvezi z akcijami skrajnežev pa je senator

Boldrini dejal, da je nemogoče tovarštvo s tistimi, ki rušijo industrijske naprave delavce pa je opozoril na budnost. Zatem je sen. Boldrini zavrtnil teoretiziranje o nezakonitih dejanjih in poudaril, da je pravilen samo tisti boj, ki je navdahnjen z ideali, na katere se opirajo delavske množice.

Proračun tržaške federacije KPI za finančno leto 1978

Tržaška federacija KPI je tudi letos, kot je že v njeni tradiciji, seznanila svoje članstvo ter vso javnost s svojim finančnim položajem. Tokrat pa so pri objavi računov, to je izdatkov in prejemkov, rahle spremembe. Osrednje vodstvo je namreč sklenilo, da ne bodo finančnega leta več računali od 1. januarja do 31. decembra, temveč od 1. novembra do 31. oktobra, to je od začetka včlanjevanja do konca včlanjevanja. Zato sta federalni odbor in kontrolna komisija tokrat objavila le proračun, čeprav sta odobrila tudi obračun, vendar samo za deset mesecev, do je od 1. januarja do 31. oktobra.

Glavni podatek, ki izhaja iz tega obračuna, je prebitek 43.400 lir ter dejstvo, da so poravnali deficit iz prejšnjega leta, ki je znašal nad 4 milijone in 800.000 lir. Glavni viri prejemkov so bili članarina, ki je prinesla skoraj 52 milijonov lir, ter prostovoljni prispevki za komunistični tisk, ki so prinesli 53 milijonov lir.

Izvoljeni predstavniki v krajevnih ustanovah so iz svojih prejemkov prispevali skupno 23 milijonov in pol lir (deželni svetovalci 9.432.000 lir, drugi izvoljeni predstavniki 14.116.160 lir).

Proračun za leto 1978 pa predvideva znaten povišek prejemkov od članarine, prostovoljnih prispevkov ter prispevkov izvoljenih predstavnikov. Ta povišek narekujejo tudi znatno večji predvideni stroški, s katerimi se bo morala partija spoprijeti tudi zaradi stalnega naraščanja cen. V ta namen bo partija skušala čim bolj omejiti volilne stroške in bo zato omejila predvsem tisti način propagande, ki sloni prvenstveno na uporabi tiskovin.

Članske izkaznice se bodo po teh predvidevanjih nekoliko podražile. Medtem ko je znašala v preteklem letu povprečna cena izkaznice 7.834 lir, naj bi v novi sezoni znašala 10 tisoč lir. Ob tem velja seveda vabiti članom z večjim zaslužkom, da tudi več prispevajo.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Občni zbor Tržaškega partizanskega pevskega zbora

Obračun plodnega dela velikopotezni načrti za prihodnost

Priznanje članom zbora in dirigentu Oskarju Kjudru

492 vaj in 140 nastopov. To je bilanca petletnega delovanja Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Pozitivna bilanca zbora, ki ima sedaj 108 pevcev, 27 članov orkestra in 6 recitatorjev. Poleg teh aktivnih članov ima zbor še 124 podpornih članov.

Te številke so bile podane, seveda poleg drugih podatkov, na občnem zboru, ki je bil dne 17. decembra t. l. v gledališču France Prešeren Boljuncu. Tretji redni občni zbor je bil toliko bolj slovesen, ker je na njem Tržaški partizanski pevski zbor proslavil petletnico svojega plodnega dela in 30-letnico dirigentske dejavnosti tovariša Oskarja Kjudra.

Občnega zbora TPPZ so se poleg rednih in podpornih članov udeležili tudi predstavniki družbeno političnega in kulturnega življenja tržaškega področja, Slovenije in Koroške. Pristotni so bili tudi predstavniki nekaterih krajevnih uprav iz tržaške pokrajine in iz obmejnih občin SR Slovenije, predstavniki občine Kočevje, ki je pobratena z dolinsko občino, senatorka Jelka Gerbec, ki je zastopala KPI, tov. Branko Pahor in Dario Jagodič, ki sta zastopala PSI, Vladimir Kenda, ki je zastopal pokrajinsko vodstvo Zveze partizanov Italije, Giovanni Postogna od Zveze bivših političnih preganjancev in deportirancev in Dušan Furlan od Zveze invalidov NOV. Slovensko kulturno gospodarsko zvezo je zastopal Miroslav Košuta, Glasbeno matico pa Sveto Grgič.

Občni zbor so s svojo pristnostjo počastili: generalni konzul SFRJ v Trstu Ivan Renko, konzul SFRJ v Trstu Vladimir Plešaš, tajnik Zveze združenj borcev NOV Slovenije Tone Turnher, predsednik kulturne skupnosti Slovenije Ivo Tavčar, predstavnik Zveze kulturnih organizacij Slovenije Tone Lotrič, predstavnik Partizanskega pevskega zbora iz Ljubljane Ignac Zbonter, skladatelja Rado Simoniti in dr. Danilo Švaara, tovariša Tone

Ukmar in Miro Škapin, častna člana TPPZ, Rado Pišot – Sokol, ki je zastopal Združenje borcev NOV iz Kopra in številni drugi.

Na samem začetku je občni zbor in pristote goste pozdravil predsednik Rudi Žerjal. Počastil je tudi spomin preminulih članov TPPZ in vseh padlih za svobodo ter nato prebral predsedniško poročilo, v kateri je, med drugim, rečeno:

— Te dni poteka petletnica dejavnosti TPPZ. Pet let intenzivnega, požrtvovalnega dela vseh naših aktivnih članov. Zato je današnji, t.j. tretji občni zbor slavnostnega značaja.

Ponosni smo na vse uspehe, ki smo jih dosegli, toda edinstveno doživetje je bilo za bivše borce, aktiviste in mladino, ko nas je sprejel tovariš Tito.

V nadaljevanju svojega poročila je tov. Žerjal dejal:

— V času, ko se morajo narodne manjšine boriti za svoje pravice in enakopravnost, nam je bilo v veliko zadoščanje srečanje s koroškimi brati v Celovcu, na Robežu in na Dunaju, kjer smo s svojo borbena pesmijo opozorili javnost, da ne sme v pozabo trpljenje našega ljudstva in tovarišev, ki so padli v borbi proti nacifa-

šizmu. Nikomur se ne sme dovoliti, da bi nas potiskal na stopnjo državljanov drugega razreda.

V zvezi z obstoječo stvarnostjo pri nas pa je predsednik Žerjal podčrtal naslednje:

— Četudi osimski sporazum postopoma postaja stvarnost se vendar moramo še vedno boriti za naše narodnostne pravice, kajti še vedno nam jih zanikajo. Nujno je, da se srečujemo z demokratičnimi silami italijanskega naroda, da z besedo in pesmijo podčrtamo kulturo in tradicije našega naroda na tem ozemlju. Z nastopi v raznih mestih Italije smo dali pečat obstoja naše narodnostne skupnosti, kar je prav gotovo pomemben prispevek k medsebojnemu spoznavanju in razumevanju.

Zadnji del svojega poročila je tov. Žerjal namenil bodočemu delu TPPZ. Med drugim je rekel:

— Gojimo lepe sanje o graditvi Partizanskega doma, v katerem bi imela tudi naša mladina možnost, da razvija svojo kulturno in rekreacijsko dejavnost. Zavedamo se, da bo delo težko, toda če bomo naleteli na razumevanje naših simpatizerjev in tudi oblasti, se bodo naši načrti uresničili.

Iz poročila, ki ga je podal tajnik Lucijan Padovan, povzemamo naslednje:

— Na prejšnjem občnem zboru TPPZ, t. j. na drugem rednem občnem zboru, se je pričelo tajniško poročilo z besedami: 'Ob dnevu vstaje slovenskega naroda je odbor Zveze združenj borcev NOV Jugoslavije podelil Tržaškemu partizanskemu pevskega zboru visoko priznanje za zasluge pri posredovanju tradicij narodno osvobodilnega boja mladim rodovom'. Na današnjem občnem zboru, ki soupada s peto obletnico organiziranega dela našega kolektiva, lahko s ponosom omenimo drugo pomembno priznanje, to je priznanje tržaške občine, ki je TPPZ podelila pečat Trsta za zasluge na kulturnem in političnem področju in za doprinos našega zbora na proslavah 30. obletnice osvoboditve Italije izpod nacifašističnega jarma. Nujno je, da podčrtamo ta moment, ker soupada z današnjo politično stvarnostjo, z načeli in smotri, ki smo si jih začrtali ob ustanovitvi pevskega zbora; to je dokaz ne samo pozitivnega obstoja kolektiva, ampak tudi doprinos v bitki za tiste ideale, ki jih naše moralno poročilo in statut točno zasleduje: uveljavitev tradicije narodno osvobodilnega boja in odporniškega gibanja, kar z ene strani pomeni, da kot bivši partizani gojimo v novih pogojih tradicije naše revolucije, ki je bila narodna in socialna obremen, z

Predsedstvo občnega zbora Tržaškega partizanskega pevskega zbora

Občni zbor TPPZ je pozdravil tudi župan dolinske občine tov. Edvin Švab. V veži gledališča France Prešeren je bila razstava slik in dokumentacije o delu TPPZ. Tudi brošura, ki je izšla ob občnem zboru, vsebuje mnogo gradiva o delu TPPZ

druge strani pa da dokazemo našo narodno pripadnost.

Zato lahko s ponosom rečemo, tako je podčrtal tajnik Lucijan Padovan, da je prvič v zgodovini Trsta zadonela slovenska in revolucionarna pesem v sejni dvorani tržaškega županstva. To priznanje, ta pobuda je v ponos našemu zboru in je dokaz, da se stvari vendar spreinjajo. Zahvaljujemo se pobudnikom in želimo si, da ta pobuda prodre naprej, da se razširi in daje poguma tržaški občini in ljudem, ki jo vodijo.

Če smo v sejni dvorani tržaškega županstva lahko peli v slovenskem jeziku, zakaj ne bi smeli tudi govoriti slovensko?

V nadaljevanju svojega poročila je tovariš Padovan govoril o konkretnem delu TPPZ, objavil podatke, ki so na samem začetku tega zapisa navedeni. Med drugim je omenil ploščo "Partizanska balada", ki jo je TPPZ izdal ob drugem občnem zboru, razstave slik in druge dokumentacije o dejavnosti zbora, radijska in televizijska snemanja, in tri brošure, ki so doslej izšle. Naštel je tudi nastope in jih porazdelil po deželah, kjer so bili. V tržaški pokrajini je TPPZ imel doslej 55 nastopov, v goriški pokrajini 6, v videmski pokrajini 8, od teh 2 v Slovenski Benečiji, v drugih krajih Italije 4, v SR Sloveniji 46, v SR Hrvatski 1, 1 v Sarajevu, in 3 nastope v Avstriji. Omenil je dalje še prejšnje nastope v Sovjetski zvezi, v Kijevu, Volgogradu in Novgorodu.

Zatem je tov. Padovan dejal: — Med tolikimi nastopi moram s ponosom omeniti sprejem na Brdu pri Kranju, kjer smo bili gostje tovariša Tita. To je bilo za naše delo, za trud tovarišev, ki so se borili pod vodstvom legendarnega voditelja osvobodilnega boja, in so danes vključeni v naš zbor, ter za mlade tovariše, ki so se pridružili našemu kolektivu, največje zadoščenje.

Po teh ugotovitvah je tov. Padovan spregovoril še o političnem pomenu, ki ga ima delovanje TPPZ. Med drugim je poudaril: — Ni je skupine, ki bi toliko pripomogla ne samo pri ustvarjanju napredne razredne zavesti ljudstva, ampak

tudi ko je šlo za narodnostna vprašanja, kot v primeru bratov na Koroškem, ki smo jih, opogumljali z našo revolucionarno, narodno in partizansko pesmijo in jim tako pomagali v njihovi konkretni bitki.

Sledila so še druga poročila, sledili pozdravi predstavnikov raznih organizacij. Vsi so poudarili pomen, ki ga ima TPPZ, čestitali k uspehom, čestitali tovarišu Kjudru.

Ko je bilo delo rednega občnega zbora zaključeno pa je bila krajša slovesnost,

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU Kulturni dom

GOSTOVANJE DRAME SNG IZ LJUBLJANE

Johan Nestroy

TALISMAN

Burka s petjem v treh dejanjih
Prevod Janko Moder
Režija Peter Lotschak

V petek, 6. januarja 1978 ob 16. uri (abonma red H in red I) in ob 20,30 (abonma red A = premierski, abonma red D mladinski v sredo); v soboto, 7. januarja 1978 ob 20,30 (abonma red B = prva sobota po premieri = red F = sindikalni in red E = mladinski v četrtek);

v nedeljo, 8. januarja 1978 ob 16. uri

(abonma red C = prva nedelja po premieri in red G = popoldanska predstava na dan praznika).

Ker ima SNG = Drama iz Ljubljane malo dni na razpolago za gostovanje v Trstu je bila uprava SSG prisiljena družiti abonmaje in se obrača na cenjene obonente (redov B, C, F in G) s prošnjo, da svignejo nove številke sedežev v Kulturnem domu od torika, 3. januarja 1978 od 10. do 16. ure ali eno uro pred pričetkom predstav.

med katero so člani TPPZ prejeli Gallusova odličja Zveze kulturnih organizacij Slovenije.

Na slovesnosti je poleg TPPZ nastopil tudi pevski zbor Prešeren iz Boljunca.

V trenutku, ko poteka 30-letnica dirigentske dejavnosti tovariša Oskarja Kjudra, ki je bil pobudnik Tržaškega partizanskega pevskega zbora in je dajansko njegov poglavitni steber, je umestno in nujno, da o njem zapišemo nekaj stavkov. Poslužujemo se virov, ki jih nudi brošura TPPZ, ki je pravkar izšla.

Oskar Kjuder je že kot otrok črpal pri očetu ljubezen do glasbe. Leta 1943 je bil poslan v tako imenovane kazenske bataljone v Južno Italijo. Po kapitulaciji Italije (septembra 1943) se je vključil v I. prekomorsko brigado NOV in se z njo preko Like prebil v Bosno, kjer je bil dodeljen 13. proletarski udarni brigadi NOV. Po desantu na Drvar je zbolel za tifusom in bil ponovno odpeljan v Južno Italijo, sicer v partizansko bolnišnico. Po okrevanju je bil sprejet v pevski zbor Jugoslovanske armade Srečko Kosovel, s katerim je nastopal kot harmonikar pri spremljavi partizanskih pesmi skorajda v vseh partizanskih bolnišnicah na italijanskem Jugu in v zavezniških taboriščih. Z istim zborom, ki ga je vodil Rado Simonić, je Oskar Kjuder prepotoval večino evropskih dežel.

Po zaslugi vodstva zbora Srečko Kosovel in — po končani vojni — po zaslugi tedanjega rektorja ljubljanske Akademije za glasbo prof. Karla Rupla se je razvil v odličnega violinskega pedagoga in vokalno-instrumentalnega dirigenta. Dolga leta je poučeval violino v šoli Glasbene matice v Trstu, sedaj pa vodi orkester Glasbene matice.

In še nekaj besed, ki jih je na občnem zboru TPPZ v Boljuncu spregovoril dr. Danilo Švara:

— Ko vidite rezultat, si ne morete predstavljati, kakšno fizično in intelektualno delo je ta zbor držati skupaj, doseči to kontaktnost v izvedbah, to dinamičnost, ta krasen zvok. Koliko dela, koliko truda in živcev to stane. Kjuder vodi ta zbor z res junaško požrtvovalnostjo, z njegovo osebnostjo je povezan nastanek in velika raven tega zbora, kar mi, poklicni, cenimo. Res cenimo velike orkestre in cenimo poklicne zbere, ampak vemo, da imajo vsi ti zbori, vsi ti orkestri pred sabo in za sabo velikansko dolgotrajno pripravo v šolah. Šolani so iz vseh mogočih vidikov, TPPZ pa dela z dušo, dela s svojimi naravnimi darovi in tak zbor uskladiti v tako veliko, res impozantno celoto, to zahteva tolikšen napor enega človeka, da zasluži desetkrat večjo pohvalo kot recimo dirigent, ki v operi pripravi lepo predstavo.

Dr. Švara je zatem dejal:

— Kjuder, mi se poznamo že iz naših študentskih oziroma profesorskih let, in to, kar ste vi napravili v zboru, to je velikansko delo. Jaz vam čestitam in čestitam tudi zboru ter se pridružujem že izrečenim besedam: mladino zdravem, ker bi bilo škoda, da tak sad usahne... Jaz vam od srca čestitam in upam, da vas

(Nadaljevanje na 8. strani)

Božidar Debenjak

Živa misel Antonia Gramscija

V marksizmu ni hierarhije med znanostjo in akcijo

Tudi spomin na Gramscija ima štiridesetletnico: 27. aprila 1937 je umrl kot žrtev fašističnega zapora, star komaj 46 let (torej skoraj v isti življenjski dobi, kot sta bila ubita Roza Luxemburg in Karl Liebknecht). Na tisti dan v aprilu se Slovenci spominjamo velikega koraka v mobilizaciji narodovih revolucionarnih sil in na tisto leto 1937 vežemo Slovenci in Jugoslovani spomin na začetek zmagoslavnega revolucionarnega pohoda pod vodstvom Gramscijevega samo leto dni mlajšega vrstnika Josipa Broza Tita. Toda naključno sovpadanje obeh obletnic nas ne spominja samo tega, da zgodovina delavskega gibanja ni en sam triumfalni pohod, temveč da je v zmagoslavje proletarske revolucije vtkan tudi spomin na številne žrtve kontrarevolucije, in ne samo zgodovinske spodbude, da so zmagoslavja kontrarevolucije samo prehodna in kratkotrajna, zgodovinska zmaga pa pripada proletarskemu gibanju. To sovpadanje nas spodbuja k razmišljanju, kaj nam ima povedati Gramsci, ki ga je kontrarevolucija strla in uničila do dne, ko se začelja pohod jugoslovanskih komunistov v zmagovito revolucijo.

Gramscijevo misel in našo revolucijo preveva isti duh: duh živega marksizma; zato so vprašanja, ki v obeh prihajajo na plan, nadvse sorodna.

Še preden je Gramscija novembra 1926 iztrgala iz neposrednega organizacijskega dela v KPI, mu je uspelo v vrsti člankov v listu *Ordine nuovo* analizirati izkušnje takratnega italijanskega gibanja delavskih svetov: »Diktaturo proletariata je mogoče udejaniti v tipu organizacije, ki bo specifičen za dejavnost, ki je lastna producentom in ne meznim delavcem, sužnjem kapitala. Tovarniški svet je prva celica te organizacije... Tovarniški svet je model proletarske države. Vsi problemi, ki so lastni organizaciji proletarske države, so lastni tudi organizaciji sveta. V obeh primerih izginja pojem državljan in nastaja pojem tovariša.« Delavsko samoupravljanje je za Gramscija tista oblika, ki učinkovito odstranjuje etatizem tudi same kapitalistične organizacije, in delavsko internacionalo si predstavlja kot vrh združevanja, katerega temelj so delavski sveti. To Gramscijevo pojmovanje ni značilno le za njegovo zgodnje delovanje, temveč ga razvija še naprej tudi v številnih zapiskih, ki jih dela v fašističnem zaporu; societa regolata, s katero se končuje Gramscijeva misel, je ravno družba, ki

temelji na samoupravljanju in s tem zvezani etičnosti in samodisciplini samoupravljalcev.

Razumljivo je, da je velik del Gramscijeve dejavnosti pred aretacijo posvečen obrambi pred fašizmom. V njenem sklopu so nastale tudi »Lyonske teze«, skupno delo Gramscija, Togliattija in Terracinija, ki terjajo skupno fronto komunistov, socialistov in meščanske levice; izraz »zgodovinski blok« se tu uporablja v pomenu zveze med antifašističnimi silami delavcev severa in kmetov juga, med marksisti in katoličani. Ta poziv anticipira kasnejše enotne antifašistične fronte in je po vsebini najgloblje soroden z idejo naše Osvobodilne fronte in s Titovimi besedami iz leta 1936, da je v dobi triumfirajočega fašizma prav odnos

Antonio Gramsci

nasproti fašizmu tisto odločilno merilo, po katerem komunisti določajo svoj odnos do organizacij, gibanj, narodov, pa tudi do voditeljev le-teh.

Konec dvajsetih let se ob veliki ekonomski krizi izkaže nemoč mednarodnega delavskega gibanja (tako njegovega socialdemokratskega kot njegovega komunističnega krila), da bi navrnilo tok zgodovine v strugo revolucionarne preobrazbe. Socialna demokracija čaka, da ji bo socializem padel v naročje kot zrelo jabolko, mednarodno komunistično gibanje pa se odloči za takojšnjo revolucijo – in z njo propade. Italijanska akcija pripelje podobno kot jugoslovanska oborožena vstaja proti šestojanuarski diktaturi do zdesetkanja partijskih kadrov. Ta nerealno-herojski »juriš na nebo« je obenem zapustil tudi nekaj zelo pozitivnega: spomin na revolucionarni pogum –

in ta ocena velja tako za Jugoslavijo kot za Italijo. Obenem pa je bil to poraz komunističnega gibanja dvajsetih let in znak, da je treba začeti nanovo in se naučiti iz izkušnje tega poraza.

Gramsci je v tem času že tretje leto v zaporu in lahko sledi dogajanju le kot analitik. V množici zvezkov, ki jih popiše v zaporu, si poskuša priti na jasno o ključnih vprašanih teorije in strategije socialistične revolucije. Ti zapiski, ki nastajajo pred očmi zaporске fašistične cenzure, so pisani šifrirano in v zapletenih periodah: o marksizmu se govori kot o »filozofiji prakse« (izraz, ki so ga za označevanje svojih nazorov uporabljali tako različni avtorji kot Arturo Labriola – ne znameniti marksist Antonio Labriola! –, pragmatist Giovanni Gentile in idealistični socialist Rodolfo Mondolfo), dalje »absolutni historicizem« in še druga – iz česar nekateri današnji bralci izpeljujejo bolj daljnosežne sklepe o značaju Gramscijeve misli, kot bi bilo glede na omenjene razmere dopustno; da gre res za šifre, nam dokazujejo tudi opisi oseb: Marx je opisan kot »vodja šole« oz. »ustanovitelj« »filozofije prakse« in »avtor kritične ekonomije«, Lenin kot Ilič (Ilici) Viliči oz. »največji moderni teoretik filozofije prakse«. Nevednosti fašističnih cenzorjev gre zahvala, da so šli ti zapiski skozi cenzuro in je Gramscijev gigantski posel analize ostal ohranjen delavskemu gibanju.

Gramsci se v svoji analizi loteva neuspeha obeh kril delavskega gibanja in ugotavlja, da sta v boju s fašizmom tako socialdemokratski fatalizem kot tedanji kominternski akcionizem doživela poraz ravno zaradi svojega »nomologičnega« (k postavljanju splošnih zakonov usmerjenega) hotenja: hoteč postaviti enkrat za vselej veljavne splošne zgodovinske zakonitosti revolucionarnega gibanja, so eni in drugi razorožili živo marksistično analizo; namesto upoštevanja celote, totalitete elementov, ki iz njih sestoji zgodovinski proces, torej namesto dialektičnega stališča, v katerem sta bila Marx in Engels Heglova učenca, namesto zahteve po konkretnosti analize, se pravi, upoštevanja bistvenih elementov te konkretne situacije zdaj in tu (v kateri je na specifičen način izražena njena vpetost v celoto dogajanja, torej tako v hkratno celoto kot celoto zgodovinskega loka) – namesto tega »heglovskega« pristopa imamo nedialektični »nomologični« zgodovinski determinizem, ki v bistvu potegne marksistično teorijo nazaj na pozicije materializma 18. stoletja. To stališče imenuje Gramsci »vulgarni marksizem« in v zapi-

Gramsci

skih ob Buharinovem »Historičnem materializmu, popularnem učbeniku marksistične sociologije« in v množici vzporednih razmišljanj kritizira njegovo nedialektično (metafizično) pojmovanje vzroka-učinka, formalistično redukcijo dialektike in njeno zvajanje na »objektivno dialektiko«, ki ne zajema hkrati subjekta, temveč obravnava subjekt kvečjemu posebej v posebnem razdelku o »subjektivni dialektiki«; v pojmovanju zgodovine pa Gramsci posebej kritizira vulgarnomarksistično ostro kavzalno ločitev med »bazo« in »vrhno stavbo« (ki po znanih poenostavljavskih tezah ves čas caplja za »bazo« in je samo njen »odsev«), posebej še ekonomistično pojmovanje tako »baze« kot zgodovine v celoti, sociologizem, shematizem.

In naposled, v pojmovanju partije se Gramsci sooča z elitarno predstavo o partiji nad družbo in privzdigjenosti vodstev nad članstvom. V vseh teh vprašanih gre tok avtentične revolucije v isto smer kot Gramscijeva misel. Tudi naša revolucija je živo potrdila vsebino Marxove 3. teze o Feuerbachu, da avantgarda ne more biti zunanja, nad družbo povzdignjena »vzgojiteljica«, temveč da je lahko le sredi družbenega dogajanja v »samospreminjanju«, ki je »sovpadanje spreminjanja okoliščin in človeške dejavnosti«.

Gramscijevo kritično stališče do postavljanja nekakih večnih »splošnih zakonitosti« socialistične revolucije (v čemer, mimogrede povedano, so si bili siceršnji oponenti Trocki, Buharin, Stalin enih misli, ločili so se »le« v tem, kakšne so te univerzalne zakonitosti, ki da nahajajo svojo posebno realizacijo v konkretnih gibanjih) se torej giblje v liniji »najboljše tradicije marksizma« (Gramscijev izraz): v njem je vsebovana tako racionalna vsebina Heglove kategorije »ljudstvo« (konkretna, zgodovinsko nastala celota tradicij, mentalitete, temperamenta in sploh kulture) kot marksistično spoznanje, da prav ta vsebina določa posebno podobo razrednega boja in posebni značaj revolucionarne preobrazbe; obenem pa postavlja dialektično pojmovanje razmerja med posebnim in občim, ki ni v tem, da bi se obče (denimo »socializem kot tak«) uteleševalo v posameznem (denimo v »socializmu v Italiji«), temveč je v tem, da obče (»socializem«) ravno sestoji iz množice posebnih in marsikdaj tudi heterogenih procesov, iz pluralitete gibanj, skozi katera se šele prebija ta njihova povezujoča njih vsebina. Medsebojna neodvisnost Leninovega zapisa »K vprašanju o dialektiki«, ki ga Gramsci ni mogel poznati, Gramscijeve analize in pa spoznanj jugoslovanskih teoretikov revolucije o nujni specifičnosti poti in nujnem izhajanju iz konkretnosti »tegle tu« (eno od takšnih spoznanj je zabeleženo tudi v analizi celote slovenskega ljudstva v Speransu) – ta medsebojna neodvisnost, toda vsebinska enotnost spoznanj dokazuje uspešnost marksistične analize.

Bistveno vprašanje, ki si ga zastavlja Gramsci, je vprašanje kulturne hegemonije: komu, kateremu razredu v narodu pripada ta hegemonija? Izraz »zgodovinski blok«, ki ga zdaj Gramsci ponovno uporabi, mu tu pomeni enotnost in vzajemno odvisnost družbenega podstroja in nadzi-

dave. Družbena nadzidava sestoji iz dvojega – iz pravopolitične institucionalne »società politica« in iz »società civile« (občanske družbe) z njenim ideološkim aparatom in pripadajočimi mu institucijami, torej z religijo in s cerkvijo, s kulturo in kulturnimi institucijami, z javnim mnenjem in vsemi institucijami, ki ga ustvarjajo, pa tudi z vsemi oblikami združevanja, vštveši sindikalno. Pozornost marksistov ne sme biti usmerjena samo na razbitje ali pa celo le osvojitve prvega (torej »politične družbe«), temveč se mora znatno bolj posvetiti spreminjanju drugega. Tu namreč nastaja tisto »soglasje«, na katerem sploh temelji pripravljenost, živeti ravno v meščanski družbi in sprejemati njene institucionalne okvire. To soglasje (consenso) je rezultat kulturne hegemonije meščanstva, ki se oblikuje ravno skozi »società civile«. Bistvena fronta revolucionarnega boja je torej boj, da se predugači vsakdanja miselnost (senso comune) ljudstva, da se v njej okrepijo tisti elementi, ki kažejo v prihodnost (in ki izvirajo iz tisočletnega protesta tlačnih razredov proti izkoriščanju in zatiranju in iz hrepenenja po humanem življenju), obenem pa se očisti retrogradnih elementov in prevzetih vrednot vladajočih razredov. Ta heterogena zmes nazorov, ki vsebuje vse od elementov miselnosti jamskega človeka do moderne znanosti, od lokalizmov do univerzalnosti človeštva in od predsodkov zdavnaj minulih dob do slutenj novega, jutrišnjega (ki je torej, da rečemo z Ernstom Blochom, že sama v sebi »neistočasna«), je teren, ki ga v dani zgodovinski dobi drži meščanstvo s svojo kulturno hegemonijo.

Toda konflikt v bazi družbe, v njenem ekonomskem podstroju, mora pripeljati tudi do revolucije v splošni zavesti, torej do nastanka novega vrednostnega sistema, ki omogoča zrušenje te hegemonije in spostavitev nove, proletarske, s tem pa tudi zrušenje sistema, katerega aparat nasilja je zgrajen ravno na soglasju vladanih s sistemom. Da bi bila ta revolucionarna preobrazba (in s tem revolucija sploh) mogoča, pa je potreben »kolektivni intelektualce«, se pravi

organizirana avantgarda, ki deluje po principu demokratičnega centralizma kot kolektivni usmerjevalec. Demokratični centralizem je tu mišljen v nepovtorjenem leninskem pomenu te besede, v zavestnem nasprotju z »birokratskim« centralizmom. Odločitve morajo biti torej rezultat široke in temeljite demokratične diskusije, sloneti torej na najširšem demokratičnem soglasju. Edino takšna avantgarda je sposobna stopiti v totalno revolucionarno preobrazbo, v proces spreminjanja vsega ljudstva in samospreminjanja v tem spreminjanju. Inteligenca, ki se udeležuje tega procesa (»organski intelektualci«), je sestavni del delavskega razreda. In revolucija je obenem že v sami sebi kulturna revolucija.

Gramsci je tudi zelo na kratko opravil z vprašanjem, ali naj govorimo o »marksizmu«, »leninizmu« ali »marksizmu-leninizmu«. »Vzporejati Marxa in Lenina, da bi spostavili med njima hierarhijo, je neumno in odveč: izražata dve fazi – znanost in akcija, ki sta istorodni in raznorodni hkrati. Zgodovinsko gledano, bi bil enak absurd, če bi primerjali, kdo je večji – Kristus ali sv. Pavel: Kristus = Weltanschauung, sv. Pavel = organizator, akcija, širjenje Weltanschauung; oba sta v enaki meri potrebna in imata zato enako zgodovinsko veličino. Zgodovinsko gledano, bi se krščanstvo moralo imenovati kristianizem-pavlinizem.« Znanost in akcija torej sodita vkup: ni ne znanost večja od akcije, ne akcija večja od znanosti. Biti marksist, se v 20. stoletju pravi stati na tleh, ki jih je zorala proletarska revolucija. Toda stati na tleh proletarske revolucije, se pravi tudi – biti skrben in kreativen učenec »najboljše tradicije marksizma«. V to tradicijo se uvršča tudi Antonio Gramsci. In zato je v današnjih dilemah socialističnega razvoja – najsibo svetovnega najsibo našega lastnega – v zastavljanje in reševanje živih vprašanj tega trenutka vtkana tudi prenekatera misel, ki je bila prvič zabeležena v delih Antonia Gramscija. Štirideset let po tem, ko je kontrarevolucija odprla za Gramscija grob, je gramscijamska duhovna dediščina vtkana v prenekatera gibanja svetovnega procesa socializma.

DELO (Ljubljana)

Jean Kanapa član politbiroja KP Francije:

Med komunističnimi partijami mora vedno obstajati odkrita in odgovorna razprava

Revija "France Nouvelle", ki jo izdaja KP Francije, je pred kratkim objavila predavanje, ki ga je imel v centralni šoli francoske partije član politbiroja KP Francije Jean Kanapa.

Jean Kanapa je podal oris zgodovine mednarodnega komunističnega gibanja od njegovega nastanka pa do današnje stvarnosti. Govoril je o prvi internacionali, ki po Marxovih besedah "ni bila nič drugega kot vez, saj je postavila temelje za boj mednarodnega delavskega razreda za socializem in zakoreninila ideje znanstve-

nega socializma v delavskem gibanju. Tudi druga internacionala, je dejal Kanapa, je bila v začetku pozitivna zlasti v utrjevanju socialističnega gibanja, toda po Engelsovi smrti je zamenjala revolucionarni duh za oportunističen in sodelovanje za buržoazijo, opravičevala kolonialistično politiko in ni storila ničesar, da bi podprla delavsko gibanje v boju proti nevarnosti vojne. Progressivna struja druge internacionale, ki jo je animiral Lenin, je bila prešibka, da bi ji dala pravo vlogo. Nastala je tretja, to je komunistična internacio-

nala. Njena zgodovinska zasluga je v tem, da je mogočno prispevala k ustanovitvi, dozorenju in razvoju komunističnih resnično revolucionarnih partij po vsem svetu. Vendar je tudi ta internacionala storila gotove napake in prišlo je do tega, da so posamezne partije zanemarjale družbene sile, ki bi jih bilo mogoče pritegniti v boj delavskega razreda. Po teh ugotovitvah, ki jih je bežno omenjamo, je govornik dejal: "Še hujše so bile stalinske napake, za katere so bile značilne dogmatizem in represalije in so imele posledice za odnose med partijami".

Problem vseh problemov je po Kanapovih besedah "v samostojnosti, neovidnosti, sposobnosti za iniciative vsake posamezne partije", zaradi tega je komunistična internacionala po letu 1935 uvedla nekaj elastičnosti v svoje delovanje. Georgij Dimitrov n.pr. je že leta 1937 poudaril, da mora vsaka partija "leteti s svojimi krili". Res je bilo tako, vendar je šlo počasneje, kot si je želel Dimitrov in počasneje kot bi bilo moralo iti.

Po razpustu je ta internacionala imela še nekaj podaljškov in med temi je po Kanapovih besedah bil tudi kominform. "Nedvomno je kominform ustanovljen na začetku hladne vojne v neki meri prispeval k političnemu in ideološkemu posodabljanju, kar je terjala nova situacija, toda obenem je podaljševal centralistično koncepcijo in sprejel sklepe, ki so bili napad na načela neodvisnosti partij, kar se je zlasti izkazalo leta 1948 z obsodbo Komunistične partije Jugoslavije.

Razpust kominforma leta 1956 je bil po Kanapovih besedah "ena izmed direktnih posledic 20. kongresa sovjetske partije, ki je razkrinkal in obsodil napake iz časa Stalina.

Ko Kanapa obravnava novejša poglavja zgodovine komunističnega gibanja prihaja do naslednjih zaključkov:

"Za sodobno mednarodno komunistično gibanje je značilno, da je izredno močno, da pa nima več skupne organizacije, marveč določa skupne cilje in skupno splošno linijo na občasnih mednarodnih in regionalnih konferencah". Zadnja takšna konferenca je bila leta 1976 v Berlinu. Kanapa v tej zvezi navaja besede Georgesa Marchaisa (gen. sekretarja KP Francije), da tudi takšne konference "ne ustrezajo več potrebam dobe", in dodaja, da je berlinska konferenca z dolgotrajnimi pripravami vred opozorila na tri lastnosti mednarodnega komunističnega gibanja: na raznolikost evropskih komunističnih partij, na razlike v pogledih na pomembna vprašanja ter na potrebo po novi koncepciji odnosov med komunističnimi partijami.

Komunistične partije se razlikujejo med seboj, ker so ali na oblasti, ali močne partije v kapitalističnih družbah, kjer se bojujejo za prevzem oblasti, ali pa so še šibke. Razmere v vsaki deželi so drugačne.

Pravijo, da mora vsaka partija upoštevati posebne nacionalne tradicije svojega ljudstva. To je premalo. Vsaka partija je in mora biti prežeta s tradicijo, navadami, in običaji, z načinom življenja svojega ljudstva, ker je del tega ljudstva. To se mora odražati v vsej njeni dejavnosti".

Spominska slovesnost na openskem strelišču ob obletnici ustrelitve heroja Pinka Tomažiča in tovarišev. Spominsko slovesnost so priredile borčevske organizacije. Nastopil je tudi openski pevski zbor Tabor

Zapletenega problema boja za socializem ni mogoče rešiti s tem, da se "izvajajo splošni zakoni znanstvenega socializma ter upoštevajo pri tem še nacionalne razmere. Dasiravno nekaj splošnih zakonov obstaja, pa so res zelo splošni in zgodovinsko relativni", pravi Kanapa in dodaja: "zato bi bilo napačno identificirati te zgodovinske zakone z zakoni narave, še bolj napačno bi bilo skriti velike izkušnje mednarodnega komunističnega gibanja na izkušnjo ene same partije, kakršna je tendenca tistih, ki privilegirano obravnavajo nauke oktobrske revolucije. KP Francije, pravi dalje Kanapa, meni, da diktatura proletariata ni več imperativni zakon, zato jo je izključila iz svoje perspektive. To pa nikakor ne pomeni, da je bila diktatura proletariata nepotrebna v Rusiji po oktobrski revoluciji in če se zdi drugim partijam koristna za jutri".

Razlike v politiki posameznih komunističnih partij nikakor ne bi smele biti razlog za razlike v pogledih (razlika ni razlog za divergenco), kajti bogati izkušnje politične pridobitve partij. Kot primer Kanapa omenja KP Italije in KP Francije in pravi: "Razlika (diferenca) v strategiji KPI (zgodovinski kompromis) in KP Francije (združena levica v boju za demokratično spremembo) ni divergenca med dvema partijama. Divergenca je nekaj drugega, pomeni nasprotovanje v pogledih na zadevo skupnega interesa, na politično vprašanje ali načelno vprašanje ali celo na ideal".

Tipična divergenca je po besedah predavatelja n. pr. v odnosih med KP Francije in KP Kitajske, in sicer zato, ker so kitajski komunisti med kulturno revolucijo "zabredli v nihilizem in so v posmeh demokracije trdili, da je KP Kitajske edina resnična nosilka marksizma-leninizma, verodostojnega komunizma".

Drug primer divergenca je kritičen odnos KP Francije do "represivnih ukrepov, ki zadevajo svobodo mišljenja, iz-

ražanja ali ustvarjanja v nekaterih socialističnih deželah. KP Francije je za polemiko in idejni boj, KP Sovjetske zveze pa dojemata obrambo socializma — ki je seveda potrebna — zgolj administrativno, juridično". Toda kritik KP Francije na račun takšnega početja ni mogoče zavračati z odgovorom, da je to vmešavanje v notranje zadeve. To pa zato, ker je "socializem tudi naša stvar", pravi Kanapa in dodaja: "vprašanje, ali naj bo tat na Češkoslovaškem obsojen na en mesec ali tri mesece zapora, je res notranja zadeva češkoslovaških oblasti, toda če kličejo pred sodišča ljudi zaradi peticije ali protesta proti odpuščanju iz službe iz političnih razlogov, tedaj zadeva to tudi nas in naš boj za socialistično družbo, za komunizem".

Kanapa dalje pravi: "Sovjetski tovariši imajo vsako kritiko, ki jim jo namenimo, za 'napad' na sovjetski sistem. In v tem nimajo prav". V tej zvezi Kanapa omenja pridobitve oktobrske revolucije in graditve socializma v Sovjetski zvezi, zaradi česar "si drugi ne smejo zapirati oči", ko pa Kanapa govori o odnosih med komunističnimi partijami v današnjem času, poudarja, da se danes "krepita neodvisnost in enakopravnost partij, da pa je skupna strategija komunističnih partij danes nemogoča, ker se močno razlikujejo med seboj. Zato je njihov cilj mednarodna solidarnost. Na berlinski konferenci so dotedanji proletarski internacionalizem zamenjali z mednarodno solidarnostjo ne iz jezikovnega purizma, marveč zaradi interpretacije.

Na koncu še beseda o tako imenovanem "evrokomunizmu. Med komunističnimi partijami vedno obstajata razprava, ki pa naj bo odkrita in odgovorna ne pa polemična ali napadalna. Neumestno je napadati tako imenovani 'evrokomunizem', pač pa razjasniti nove in bogastva polne prispevke, ki se skrivajo za to zelo približno besedo".

Kdo ščiti davčne utajevalce?

V OBČINSKEM SVETU SO KD, SSK IN PSDI GLASOVALE PROTI PREDLOGU OBČINSKE UPRAVE O USTANOVITVI DAVČNEGA SVETA.

Posledica tega je, da občina vsaj trenutno ne bo razpolagala z edinimisredstvom, ki bi ji dajal možnost za enotno in demokratično kontrolo, sredstvom, ki ga zakon predvideva za boj proti možnim davčnim utajevalcem.

DRUGE OBČINE SO ŽE ZA TO POSKRBELE!

Odvisni delavci, ki glasujejo za KD, SSK in PSDI in ki do lire plačujejo davke državi, naj vprašajo te tri stranke, zakaj odklanjajo to sicer skromno nadzorno sredstvo.

Davčni svet NE STRAŠI delavcev papirnice, kamnosekov, občinskih uslužbencev, železničarjev, državnih uslužbencev, trgovcev, obrtnikov, ki pošte-no plačujejo davke.

STRAŠI LE TISTE, KI NE PLAČUJEJO!

KOMUNISTI SEZNANJAJO PREBIVALSTVO S TEM HUDIM DEJANJEM, SE OBVEZUJEJO, DA BODO PREDLOG PONOVO PREDLOŽILI IN

VABIJO

PREBIVALSTVO, DELAVCE, DA RAZMISLIJO O TEM, KAR SE JE ZGODILO, O TEM KAKO NEKATERE POLITIČNE SILE "PRISPEVAJO" K TEMU, DA BI JAVNE USTANOVE IN DRŽAVO REŠILI IZ KRIZE, V KATERI SE NAHAJAJO.

Nabrežina, 22. dec. 1977

Sekcija PCI-KPI
Devin-Nabrežina

KORAK NAZAJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

zavzeti za obnovo, za novo politiko, ki bo ustrezala obstoječemu položaju, predvsem pa potrebam dežele injenega prebivalstva.

Deželna svetovalska skupina KPI je en dan pred začetkom proračunske razprave v deželnem svetu Furlanije-Julijske krajine sklicala tiskovno konferenco, na kateri je bilo objasnjeno stališče KPI o obračunu, o proračunu in o srednjeročnem načrtu naložb. Na tiskovni konferenci je bilo podčrtano, da se KPI, ko gre za tako važne zadeve kot so proračuni, obračuni in srednjeročni načrti, ravna po kriteriju, ki se bistveno razlikuje od tistega, po katerem se ravna deželni odbor, kakor tudi stranke, ki so v tem odboru zastopane, odnosno ga podpirajo. Komunisti poudarjajo, da je treba vprašanja bilanc in načrtov javno obravnavati in ne za zaprtimi vrati. Pri razpravi bi morale aktivno sodelovati tudi krajevne avtonomije, gospodarske in socialne ustanove in široke plasti prebivalstva. Če je kdaj prej bilo to potrebno, potem je toliko bolj potrebno tokrat, saj gre za težke milijarde za obnovo porušene Furlanije in za uresničevanje osimskih sporazumov. Upoštevati bi treba tudi dejstvo, da se razprava vrši v času, ko vso državo pretresa huda ekonomska in politična kriza.

KPI je povedala svoje mnenje o deželnih bilancah, objasnila ga je v raznih dokumentih, v številnih posegih na sejah svetovalskih komisij

KPI poudarja, da proračun in srednjeročni načrt ne moreta biti osnovana na starih konceptih, ki ne upoštevajo sprememb, ki so nastale. Tako proračun kot večletni načrt osnovan na starih konceptih bosta samo še bolj poglobila prepad med obstoječo stvarnostjo in potrebami. Na ta način se deželni odbor in stranke, ki ga podpirajo čedalje bolj oddaljuje od smernic, ki so bile začrtane preteklega julija, ko je bila sprejeta enotna resolucija glede politike, ki naj jo izvaja dežela.

Naravno je, da proračun, tak kot je, ne more upoštevati decentralizacije deželne uprave, ne avtonomije občin, gorskih skupnosti in kompenzorijev, kajti doslej še niso bili sprejeti ustrezni ukrepi. Prav tako ne more proračun upoštevati potreb slovenske narodnostne skupnosti.

Komunisti v deželnem svetu se bodo še naprej borili za naprednejše cilje ter zahtevali ustanovitev take deželne uprave, ki bo izraz demokratične solidarnosti.

PRORAČUN TRŽAŠKE FEDERACIJE KPI

(Nadaljevanje z 2. strani)

Proračun vsekakor predvideva, naj b članarina prinesla 67.980.000 lir. prostovoljni prispevki od tiska pa 60 milijonov lir, kar je precejšnja vsota, predvsem če upoštevamo, da je tržaška pokrajina pravzaprav majhna. Višji dohodek naj bi prinesli tudi prispevki izvoljenih predstavnikov (deželni svetovalci 11 milijonov 718.000 lir. ostali svetovalci pa 16 milijonov lir.).

OBČNI ZBOR TPPZ

(Nadaljevanje s 4. strani)

bom še dolga leta poslušal s takim navdušenjem kot vedno doslej.

In še to velja zabeležiti:

Ivan Jerman, ki je bil med pobudniki pevskega zbora v Gravini — ta zbor je bil predhodnik slavnega zbora Srečko Kosovel — je v knjigi "Pevski zbor jugoslovanske armade Srečko Kosovel" (Ljubljana 1970) zapisal, naslednje:

— Cita Lovrenčičeva, zdaj Boletova je opozorila na nekega mladega tovariša, ki se je vrnil iz I. prekomorske brigade, ki se je borila v Bosni. Popolnoma oslabljen in izčrpan je prišel v bolnišnico.

Pravila je, da ta fant sanja samo o glasbi, da lepo igra in da je čisto mlad. Bil je res še napol otrok. Poznal ga je samo njegov stric Maks Pečar, ki je bil odličen tenorist v zboru. Oba sta namreč bila doma iz Lonjerja. Seveda je bil fant pritegnjen k zboru. Ta dečko je današnji odlični primorski glasbenik Oskar Kjuder, "Kosovelov" nepogrešljivi harmonikar. Z zanesenjaško muzikantsko žilico in trmo je v zboru in zunaj njega poskrbel za marsikatero prijetno urico.

Zapis: MIRKO KAPELJ

OBNOVITE NAROČNINO

PRISPEVKI

V POČASTITEV SPOMINA

Ob peti obletnici smrti drage mame Marije Santin daruje hči Gidia in družina (Boljunec) 5.000 lir za sklad DELA.

Sedmak Alojz iz Križa je ob vpisu naročnine za leto 1978 prispeval 2.000 lir za sklad DELA. Tudi Anton Gregorič iz Škedinja je prispeval 2.000 lir.

Pepi Starc (Opčine) je prispeval za sklad DELA 2.000 lir.

Vladimir Abram iz Nabrežine je ob vpisu naročnine prispeval 3.000 lir za sklad DELA, Avgust Colja iz Sesljana pa 2.000 lir.

Medtem, ko so darovalcem zahvalujemo, vabimo k posnemanju.

Ob tej priliki vabimo vse tiste, ki niso poravnali naročnine, naj to store čimprej. Denar lahko odpošljete tudi po pošti.

Naš tekoči poštni račun je 11/7000.

DELO - glasilo KPI
za slovensko narodno manjšino
Direktor **ALBIN ŠKERK**

Ureja uredniški odbor

Odgovarja **FERDI ZIDAR**

Uredništvo in uprava:

Trst - Ulica Capitolina, 3

telef. 764-872, 744-047

Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi, 2
telef. 24-36

Poštni tekoči račun 11/7000

Letna naročnina 3.000 lir

Tisk: Tipoffset Riva

Trst, Ulica Torrebianca, 12